

Länsstyrelsen
Västerbotten

Yttrande

Datum
2020-10-02

Ärendebeteckning
218-5997-2020
Arkivbeteckning
218

1(6)

n.remissvar@regeringskansliet.se
camilla.frisch@regeringskansliet.se

Länsstyrelsens yttrande över Naturvårdsverkets förslag på jakttider

Er beteckning: N2020-01735-FJR

Sammanfattande synpunkter

- Förslaget om allmän jakttid efter kronhind avstyrks och bör strykas.
- Förslaget med förlängd allmän jakttid efter rådjur i februari avstyrks och bör strykas.
- Förslaget om särskild jakttid gällande älg avstyrks i delar och bör ändras.
- Förslaget om licensjakt på säl tillstyrks och bör genomföras.
- Förslaget om tider för jakt med hund och jaktträning med hund, avseende rådjur, hjort och älg, avstyrks och bör vara 31 december för Västerbotten.
- Avseende samtliga rovdjur bör formuleringen ändras så att rovdjuren hanteras enhetligt och att det tydligt framgår att jaktträning ska avslutas när jakttiden för arten löper ut eller när myndigheten avlyser jakten.
- Förslaget om förstörelse av bävrars dammbyggnad tillstyrks delvis men bör ändras så att formuleringen ”dammbyggnad som har betydelse för boplatsen” tas bort.
- Förslaget om skydds jakt på skarv i bilaga 4 tillstyrks och bör genomföras.
- Förslaget om skydds jakt på trana och sångsvan i bilaga 4 tillstyrks och bör genomföras men slutdatum för sångsvan bör anpassas för norra Sverige.

Generella synpunkter

Länsstyrelsen är positiv till den översyn och jakttidsändring som nu genomförs. Det bör dock framhållas att Länsstyrelsens uppfattning är att jakttider ska vara stabila, kända och långsiktiga om inte förutsättningar påkallar en ändring. Att en regelbunden översyn av jakttider skulle vara en förutsättning för adaptiv förvaltning kan därför ses som något vilseledande. Endast om jakttiden är biologiskt ”felaktig” eller dåligt anpassad till rådande förhållanden bör den ändras.

Målbilderna och utgångspunkterna som Naturvårdsverket har i sin jaktidsöversyn är relevanta och det är positivt att jakt i möjligaste mån undviks

under parning och uppfödningstiden för respektive arter. Synsättet att jakt generellt ska främjas och att ramarna för detta är generösa inom det övergripande regelverk som finns är positivt. Det borgar för att jakt fortsätter att utgöra ett viktigt verktyg i viltförvaltningen, att viltet ses som en resurs men också att problem ges möjlighet att hanteras av den enskilde eller skadedrabbade.

Något som är viktigt och som Naturvårdsverket till stora delar bortser från är lokala och regionala skillnader som kan motivera differentierade jakttider. Förslaget fokuserar i alltför stor utsträckning på nationellt fastställda jakttider. Länsstyrelsen noterar också att Naturvårdsverket inte är helt konsekvent i motiveringarna till varför förändringar föreslås genomföras eller inte. Det som gäller för en art gäller inte för en annan. Det finns i texterna således en del inkonsekventa motiveringar eller resonemang. Exempelvis ges en klugen bild av vad jakt innebär. I ett resonemang är det något positivt och medges för exempelvis raphöna även i områden där den inte förekommer medan för andra arter är jakt negativt för populationen och något som inte bör medges.

Yttrande

Allmän och särskild jakttid, kronhjort

Länsstyrelsen avstyrker förslaget att införa allmän jakttid på hind. Förslaget riskerar att minska incitamentet att delta i förvaltningen inom kronskötselområden och därigenom urholka hela förvaltningsmodellen för kronhjort som byggs upp inom ramen för älgförvaltningens strukturer. Om det endast är kronhjortar (handjur) som förvaltas inom skötselområden faller till stor del tanken med en samordnad förvaltning. Styrningen i förvaltningen kommer påtagligt att minskas och risken är att problem, som en för stor kronhjortstam orsakar, kommer att öka ännu mer. Detta eftersom det är mer än bara avskjutning som avses med förvaltning inom ett skötselområde. Inventeringen av kronhjort kommer också att försämrats eller utebli om skötselområdena tappar sin roll som förvaltande nivå. Det finns då ingen part för länsstyrelsen att vända sig till och ställa krav på inventeringar, ökad avskjutning eller annan problemlösning i de fall förvaltningen sköts av enskilda jakträttshavare som vägrar samarbeta.

Allmän jakttid, rådjur

Länsstyrelsen avstyrker utökad allmän jakttid för rådjur. Förslaget är dåligt anpassat till Västerbottens förhållanden. Normala vintrars snömängd, temperatur och fodertillgång gör det oftast direkt olämpligt att jaga rådjur senare än december månad. Nuvarande jakttid för rådjur bör därför bibehållas för Västerbottens del.

Särskild jakttid, älg

Länsstyrelsen i Västerbottens län ser positivt på förslaget med en fast startpunkt som fastställs till 1 september. Förslaget innebär dels en utökning av jakttiden med i snitt flera dagar i början av hösten samt en regelförenkling mot tidigare med ett flytande startdatum.

Länsstyrelsen avstyrker förslaget att ta bort länsstyrelsernas möjlighet att besluta om jakttider samt den begränsade beslutsmöjligheten som förslaget

innebär. Förslaget innebär i stora delar att beslutande om jakttider för älg skjuts från den lokala och regionala skalan till den nationella, en utveckling i rak motsatt riktning till den beslutade älgförvaltningen och den politiska viljan att regionalisera beslut rörande viltförvaltning. Det får till följd att regionala skillnader och lokal kunskap om skilda förutsättningar inte ges utrymme vid behov av nödvändiga längre eller kortare jaktidsregleringar. Länsstyrelsen delar således inte Naturvårdsverkets uppfattning att länsstyrelserna idag tillämpar jaktidsregleringar på ett sätt som inte behövs och som inte gynnar måluppfyllnad i älgjakten. Naturvårdsverkets förslag kolliderar samtidigt mot de egna syftena i översynen att ”i möjligaste mån undvika jakt under parning och uppfödningstiden”

Brunstuppehåll/Jaktuppehåll

Måluppfyllnad

Naturvårdsverket menar att ett borttaget så kallat brunstuppehåll skulle ge en ökad måluppfyllnad men det saknas faktaunderlag som tyder på detta. I Norrbotten, den enda referensen som finns där brunstuppehållet tagits bort, har det i utvärderingar inte kunnat visas på någon effekt på ökad måluppfyllnad.

Länsstyrelsens uppfattning är att det uppehåll som varit gällande under en lång tid inte har en negativ inverkan på måluppfyllnaden i Västerbotten. Det är i allra högsta grad andra aspekter och parametrar som styr den. Västerbotten kan genom åren se att trots ett uppehåll har måluppfyllnaden varit nära 100% och några år även högre än så. I tillägg till detta ser vi även att älgstammen minskar och att den nuvarande jakttiden medger att älgstammen kan regleras och balanseras.

Länsstyrelsen vill i resonemanget tillägga att betesskador inte kommer att minska ytterligare på grund av ett borttaget eller minskat jaktidsuppehåll i de fall måluppfyllnaden redan ligger nära 100% och älgstammen ligger på målnivån. Det står alltså klart att det måste till alternativa strategier för att minska betesskador, framförallt inom de värst drabbade områdena.

Länsstyrelsen är även tveksam till uppfattningen att slopade jaktidsregleringar ger ett flertal ytterligare jaktdagar. Även om regleringar i jakttid tas bort så ökar sannolikt inte antalet jaktdagar i proportion mot detta. Som Naturvårdsverket själv noterar, verkar man på individnivå lägga ett begränsat antal dagar, nio dagar i genomsnitt, på älgjakt, vilket i de allra flesta fall inte ökar genom att utöka jakttiden.

Det finns indikationer på att ett slopat brunstuppehåll riskerar få en motsatt effekt på avskjutning och måluppfyllnad då det finns ett stort motstånd i jägarleden till att tillåta jakt under brunsten (se Jägareförbundets älgpolicy¹). Att jägarna deltar i förvaltningen av älgstammen är av avgörande betydelse för en fungerande älgförvaltning.

Effekter på älgstammens kvalitet

1

https://jagareforbundet.se/contentassets/9442b9bc45124a6fbf74be15b879f7af/algpolicy_2018.pdf

Naturvårdsverket menar att läget och kvaliteten idag inom älgstammen medger ett borttaget brunstuppehåll. Detta riskerar att vara ett bakvänt resonemang då kvaliteten idag kan vara resultatet av den långa tradition som finns att inte jaga under delar av brunsttiden. När älgstammen minskar och börjar närma sig lägre numerärer blir det ännu viktigare att den håller en hög kvalitet. Sannolikt har en stor älgstam kunnat buffra för eventuella negativa effekter av jakt under del av fortplantningsperioden. Något som en mindre stam inte har möjlighet att göra på samma sätt.

Länsstyrelsen saknar ett resonemang kring försiktighetsprincipen. I övriga fall (utom älg) i remissen där Naturvårdsverket bedömer kunskapsläget till bristfälligt så avvaktar man med förslag till en förändring av jakttiden till dess att mer forskning och kunskap finns att tillgå, exempelvis vårbockjakt, skogshare, med flera. Det vore naturligt att älgen hanteras på samma sätt om kunskapsläget är dåligt. Länsstyrelsen föreslår därför att Naturvårdsverket först påkallar forskning kring effekter av jakt under älgens brunst och fortplantning och därefter tar en diskussion om eventuella ändringar. Exempelvis Finland har ganska nyligen ändrat sin jakttid i norra delen av landet till att omfatta ett uppehåll, med utgångspunkt att beakta älgens brunst. Den finska studien² som delvis legat till grund för det beslutet, och som Länsstyrelsen i Västerbottens län tagit del av, påvisar att denna aspekt är värd att beakta eller utreda mer innan beslut i frågan fattas.

Utöver ovanstående vill Länsstyrelsen även peka på följande:

Andra intressen

I Länsstyrelsens beslut om jakttider, och i synnerhet kopplat till brunstuppehållet, finns flera andra aspekter än avskjutning som Länsstyrelsen med regional kunskap tar hänsyn till och beaktar. Exempelvis har samebyarna framfört att för renarnas del (renar brunstar ungefär samtidigt som älg) är det positivt med ett jaktuppehåll, eftersom det innebär minskad störning för renarna och därmed är positivt även för renens reproduktion. Länsstyrelsens möjlighet att besluta om uppehåll i ordinarie jakttid ovan odlingsgränsen med hänsyn till renskötseln är inte tillräcklig.

I länets viltförvaltningsdelegation har frågan genomlysts noggrant och många olika aspekter har beaktats. Bedömningen och resultatet av ett majoritetsbeslut är att länet vill ha ett brunstuppehåll, inte minst för att kunna tillgodose andra intressen som annars kan känna sig begränsade av en omfattande älgjakt under en lång ihållande period.

Att endast medge en begränsad möjlighet att besluta om ett uppehåll om maximalt tio dagar gör i praktiken att Länsstyrelsens och viltförvaltningsdelegationens incitament att fatta sådana beslut försvinner. Att Naturvårdsverket utan faktaunderlag antyder att ett uppehåll skulle ha inverkan på måluppfyllnaden gör också att det kommer bli stora diskussioner mellan de olika intressena huruvida uppehållet ska vara noll eller uppemot tio dagar, och

² http://jukuri.luke.fi/bitstream/handle/10024/485902/luke-luobio_15_2015.pdf?sequence=4&isAllowed=y

om uppehållet kan anses försvåra möjligheterna att uppnå beslutade mål inom älgförvaltningen.

Tio dagars uppehåll medger inte att två jaktfria veckoslut exklusivt kan erbjudas andra intressenter än älgjaksintresset, vilket Länsstyrelsen menar varit viktigt att tillgodose då många av dessa är hjälpta av att veta att älgjakt inte pågår under en viss tidsperiod.

Jakttidens slutpunkt

Förslaget till jakttidens slutpunkt är illa vald för Västerbottens del. Att tillåta omfattande jakt efter älg i februari är direkt olämpligt, med tanke på de vinterförhållanden som ofta råder då.

Sammanfattningsvis anser Länsstyrelsen det mycket viktigt att behålla möjligheten att besluta om uppehåll i jakten men också tidpunkten för jaktens avslut.

Licensjakt på säl

Länsstyrelsen ser det som positivt och absolut nödvändigt att det sker en förändring i sälförvaltningen och att införande av licensjakt är ett led i detta. Möjligheterna att få till en ökad avskjutning, möjliggöra bättre problemhantering och vända sälen och säljakt till en resurs är en uppskattad utveckling. Länsstyrelserna bör delegeras möjligheten att fatta beslut om licensjakt på säl.

Tider för jakt med hund och jaktträning med hund

Länsstyrelsen vill under denna punkt lyfta fram att hundanvändning efter älg, hjort och rådjur till stora delar är olämplig att tillåtas efter 31 december. Snöförhållanden gör att varje situation blir en prövning gentemot jaktlagens 27 §. Det är inte lämpligt att i så stor omfattning, som kommer vara fallet, låta jägarna göra denna prövning inför varje jakttag. Oklara situationer minskas i omfattning om hundjakten för dessa arter endast sträcker sig till 31 december. Vintermånaderna i norr är också den period när viltet ställer in sig på sparlåga. Den ytterligare fysiska påfrestning som hundjakt orsakar kan innebära att individer orsakas lidande och/eller inte överlever denna påfrestande tid. Beträffande rovdjuren så har Naturvårdsverket valt att hantera arterna olika vilket är olyckligt. Exempelvis så har björn en bestämd period för jaktträning som omfattar 21 augusti-15 oktober medan för lodjuren är perioden satt från 1 feb-15 mars eller när jakten avlyses genom myndighetsbeslut. Det är önskvärt att samma hantering ska gälla även för björn så att rovdjuren hanteras enhetligt.

Förstörelse av bävrars dammbyggnad

Länsstyrelsen ser här ett behov av att plocka bort formuleringen om ”dammbyggnad som har betydelse för boplatsen”, såsom det varit formulerat tidigare. Den bedömningen är i praktiken omöjlig att göra då boplatser många gånger kan vara nästintill osynliga och det därtill är omöjligt att förutse om en rivning av dammbyggnad får konsekvenser för boplatsen. Sådana svåra tolkningssituationer bör helt undvikas att byggas in i lagstiftning. Utöver detta

är perioden för rivning anpassad till den tid på året då det inte är kritiskt för bävern om det uppstår en påverkan på boplatsen på grund av en dammrivning.

Länsstyrelsen ser det som positivt att sluttidpunkten för rivning av dammbyggnad senareläggs till 30 september. På så sätt kan problem med dammbyggnad hanteras ända fram tills den allmänna jakttiden börjar. Det kommer också att minska arbetsbördan för Länsstyrelsen då många ansökningar, som oftast godkänns, vanligtvis brukar komma in mellan 31 augusti och 30 september.

Skyddsjakt på enskilds initiativ med stöd av JF bilaga 4

Under denna punkt vill länsstyrelsen lyfta fram två punkter som är särskilt viktiga. Det gäller möjligheten till skyddsjakt efter storskarv samt möjligheten att jaga trana och sångsvan. Detta blir en värdefull förändring som kommer att minska Länsstyrelsens tillståndshantering samt arbetsbörda avsevärt vad gäller problemhanteringen kopplat till dessa arter. Däremot bör jakttiden för sångsvan anpassas så att den sträcker sig till 30 maj som för trana om norrlandslänen ska ha någon som helst nytta av jaktidsfönstret på våren. Det finns inga sångsvanar på fält med växande gröda så tidigt på säsongen. Den enda farhågan som finns kopplat till trana är att denna möjlighet i jaktförordningen skulle medföra en minskad vilja till att arbeta skadeförebyggande och nyttja viltskademedlen för det ändamålet. Länsstyrelsen ser däremot inte detta som något större hot utan hanterar i så fall sådan problematik om den uppstår.

Så här hanterar vi dina personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa hittar du på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

De som deltagit i beslutet

Beslut har fattats av landshövding Helene Hellmark Knutsson med viltförvaltaren Erik Lindberg Nordenberg som föredragande. Vid den slutliga handläggningen har enhetschef Björn Jonsson samt biträdande enhetschef Ulf Bergelin och viltförvaltaren Ellinor Sahlén medverkat utan att delta i avgörandet.

Helene Hellmark Knutsson
Landshövding

Erik Lindberg Nordenberg
Viltförvaltare